

Načrt celovitega upravljanja kulturne dediščine in naravnih vrednot, povezanih z idrijskim rudiščem, v Idriji

ANALIZA VPRAŠALNIKA za lastnike,
upravljalce, najemnike in vse, ki jih
zanima UNESCO dediščina živega
srebra v Idriji

Maj 2026

Naročnik

CUDHg Center za upravljanje z dediščino živega srebra Idrija, Bazoviška 2, 5280 Idrija

Odgovorna oseba: Tatjana Dizdarevič, direktorica

Delovna skupina za pripravo načrta upravljanja dediščine živega srebra v Idriji

- Tatjana Dizdarevič, Davor Vodopija, Martina Peljhan, vsi CUDGHg
- Miha Kosmač, Mestni muzej Idrija, direktor
- Martina Pisljar, Občina Idrija, Oddelek za urejanje prostora in varstvo okolja
- Katja Kosič, ZVKDS, konservatorica
- Mateja Bavdaž, Tomaž Jerina, Ministrstvo za kulturo

Izvajalec:

K&Z, Svetovanje za razvoj d.o.o. Kranjska c. 4, 4240 Radovljica

Odgovorna oseba: Boža Kovač, direktorica
Vodja priprave NU: mag. Slavka Zupan

Sodelujoča: PROPOS Ivana Galič Dular s.p., Trajnostne, razvojne in investicijske rešitve

Vsebina

1. Obdobje anketiranja
2. Značilnost anketiranega vzorca
3. Splošen odnos do UNESCO dediščine živega srebra v Idriji
4. Stanje objektov kulturne dediščine in odnos do dediščine v lasti, najemu ali upravljanju
5. Prihodnost UNESCO dediščine živega srebra v Idriji

1

Obdobje anketiranja

Izvajanje ankete

TRAJANJE

40 dni

24.3. – 05.05.2026

OBJAVA

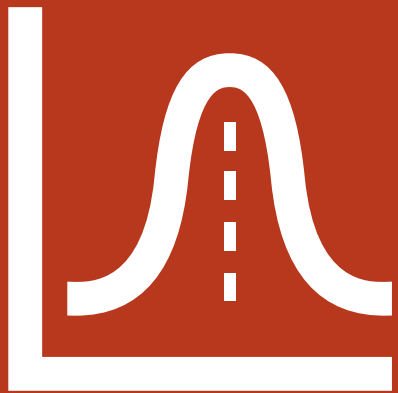
Spletna stran, Facebook
Instagram, anketa posredovana
po pošti lastnikom rudarskih
stanovanj

ODZIV

n = 168 anketirancev

različno po vprašanjih

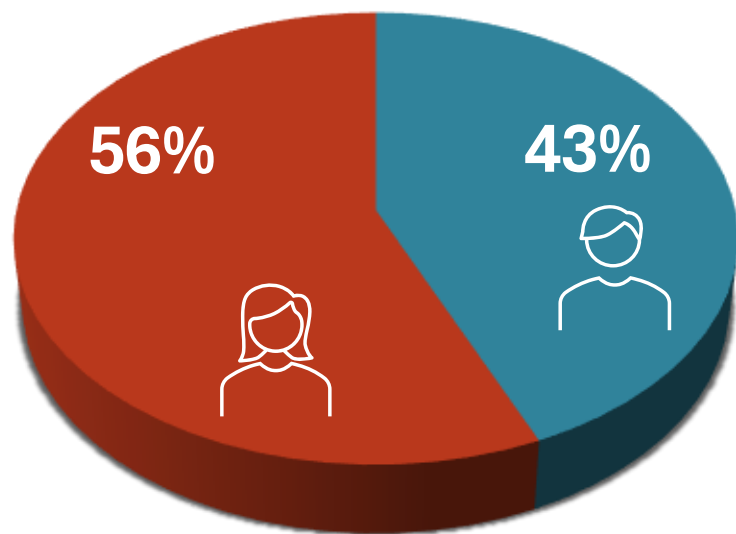

2

Značilnosti anketiranega
vzorca

Značilnosti anketiranega vzorca

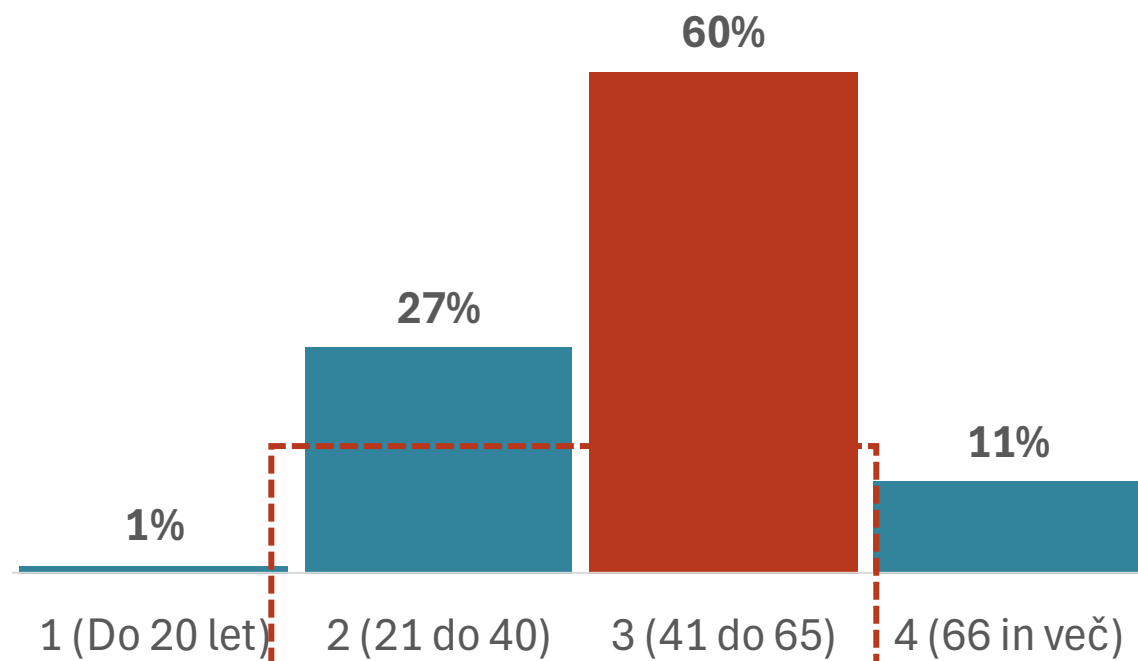
SPOL

■ 1 (Moški) ■ 2 (Ženska)

n = 167

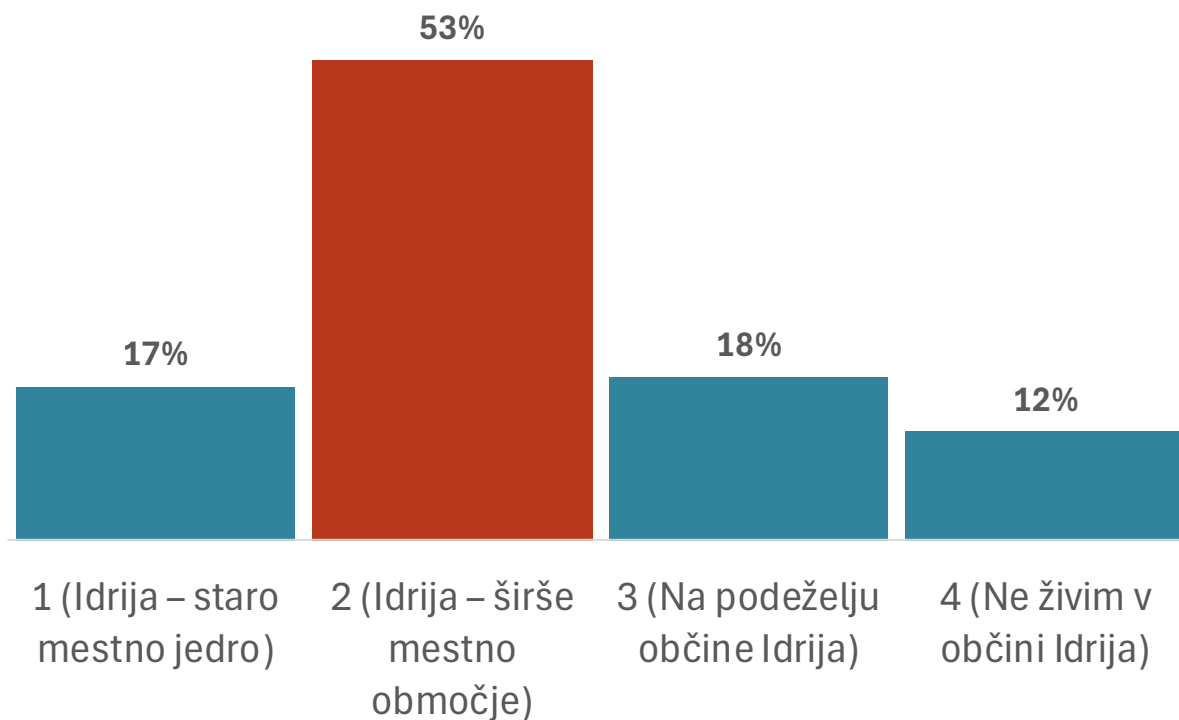
STAROSTNA SKUPINA

n = 168

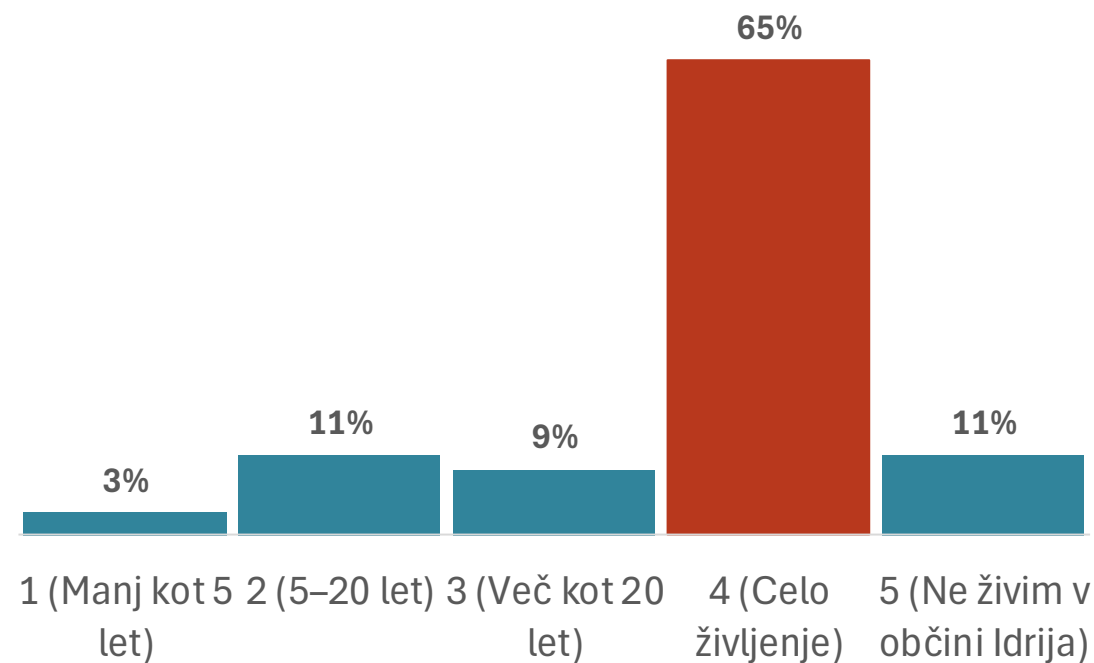
Značilnosti anketiranega vzorca

KJE ŽIVITE

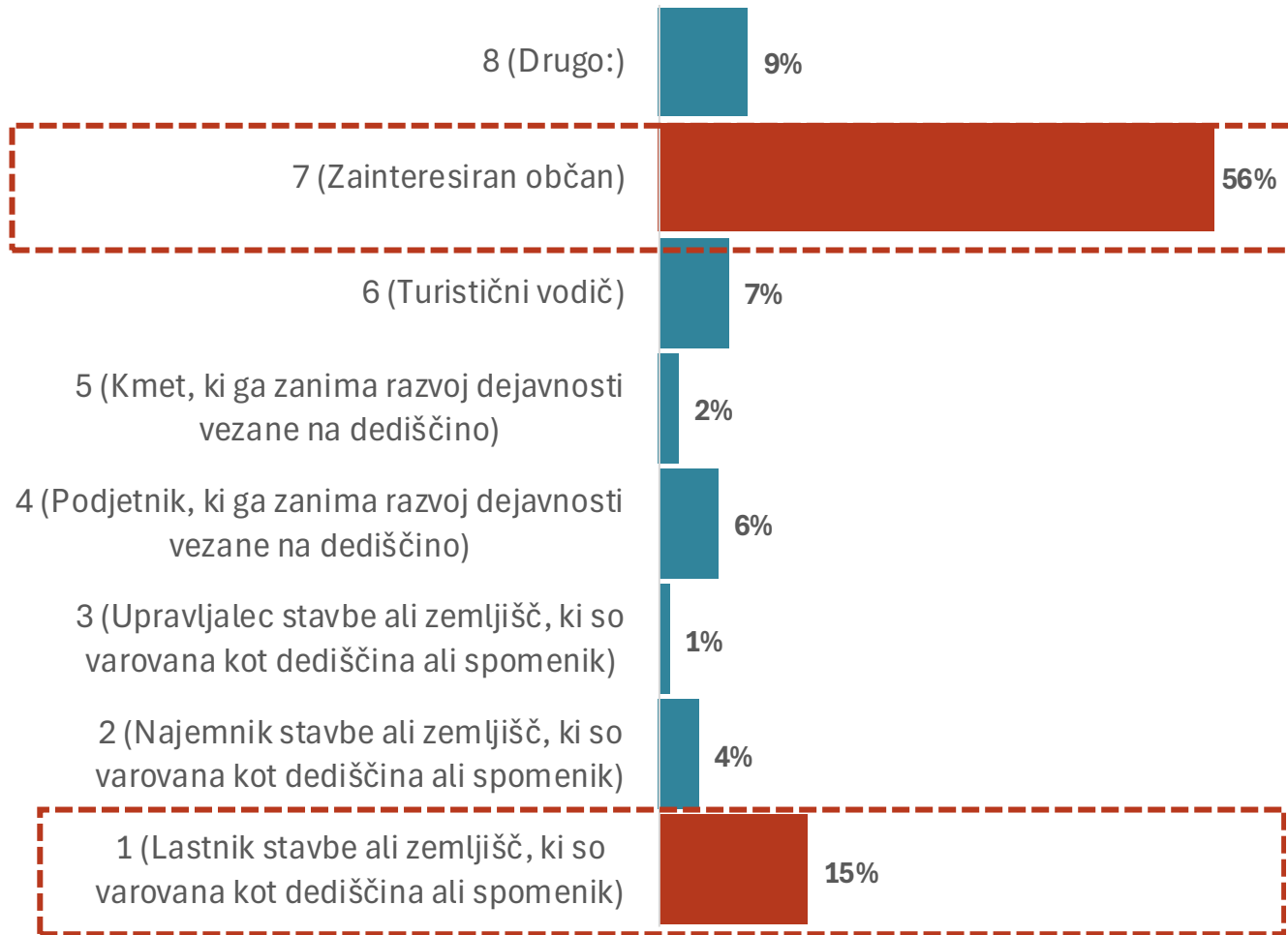
n = 168

KAKO DOLGO ŽIVITE V OBČINI IDRIJA

n = 168

V KAKŠNI VLOGI IZPOLNJUJETE ANKETO

n = 169

8. Drugo:

- v Idriji sem v službi
- uslužbenec MK
- Zainteresiran bivši občan
- ljubitelj kulturne dediščine
- MK
- zainteresiran obiskovalec
- raziskovalec
- zaposlena v občini Idrija, ki jo zanima dediščina
- zainteresiran za UNESCO dediščino
- občasni obiskovalec
- Prebivalec občine Idrija

n = 11

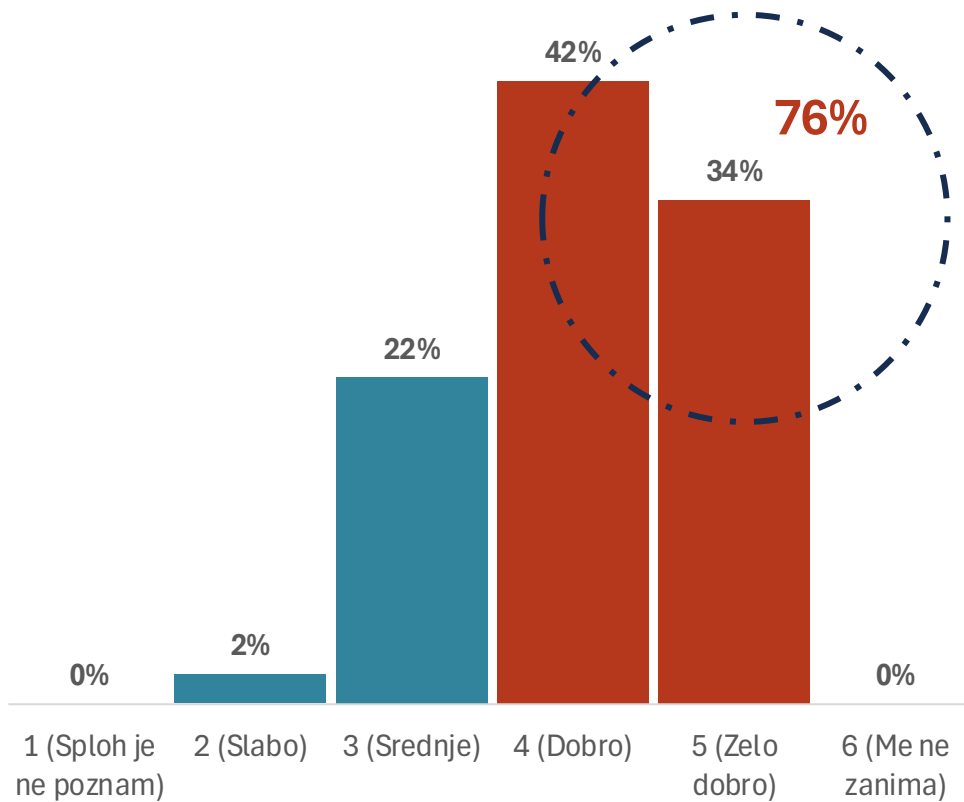
3

Splošen odnos do UNESCO
dediščine živega srebra v Idriji

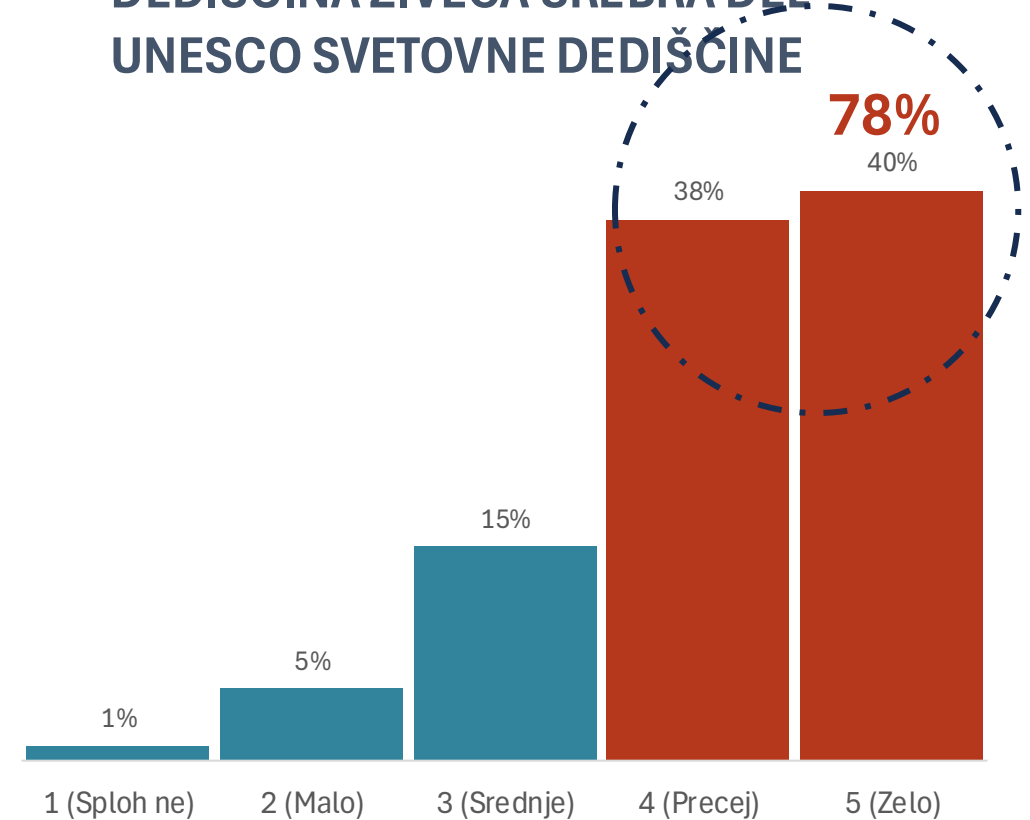
Splošen odnos do UNESCO dediščine

KAKO DOBRO POZNATE IDRIJSKO DEDIŠČINO ŽIVEGA SREBRA

n = 143

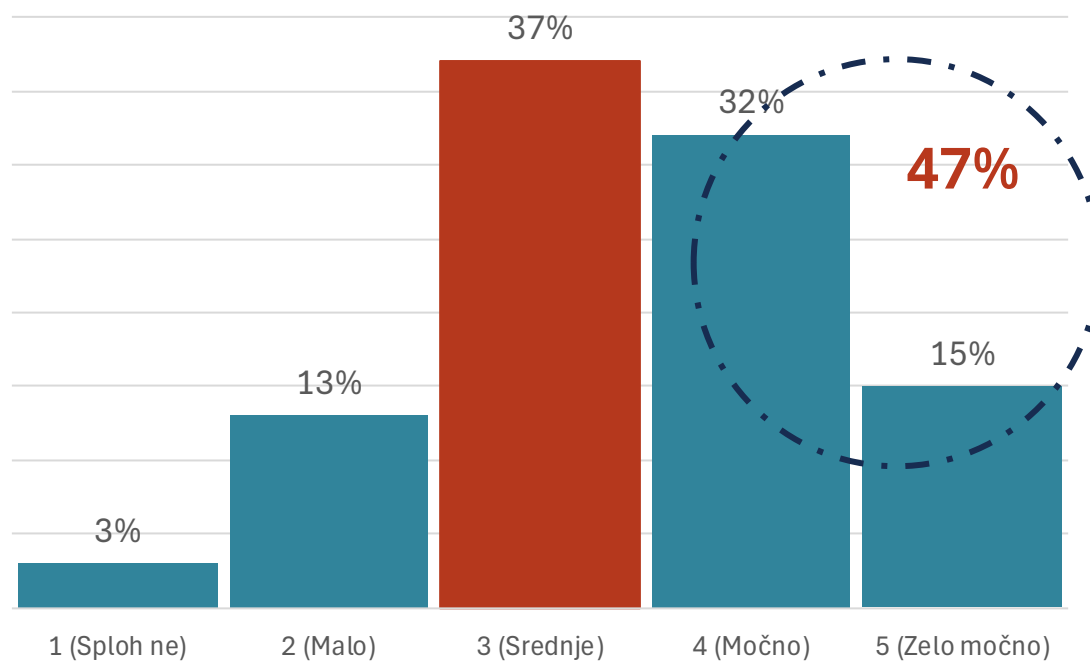
KAKO PONOSNI STE, DA JE IDRIJSKA DEDIŠČINA ŽIVEGA SREBRA DEL UNESCO SVETOVNE DEDIŠČINE

n = 143

Splošen odnos do UNESCO dediščine

IDENTITETA: KAKO MOČNO SE POČUTITE POVEZANI Z DEDIŠČINO ŽIVEGA SREBRA V IDRIJI

n = 144

**MOČNO POISTOVETENJE
KOT SESTAVNI DEL
ŽIVLJENJA**

**PRETEKLOST
KDO SEM
PRILOŽNOST ZA RAZVOJ**

KAJ VAM OSEBNO POMENI IDRIJSKA DEDIŠČINA ŽIVEGA SREBRA

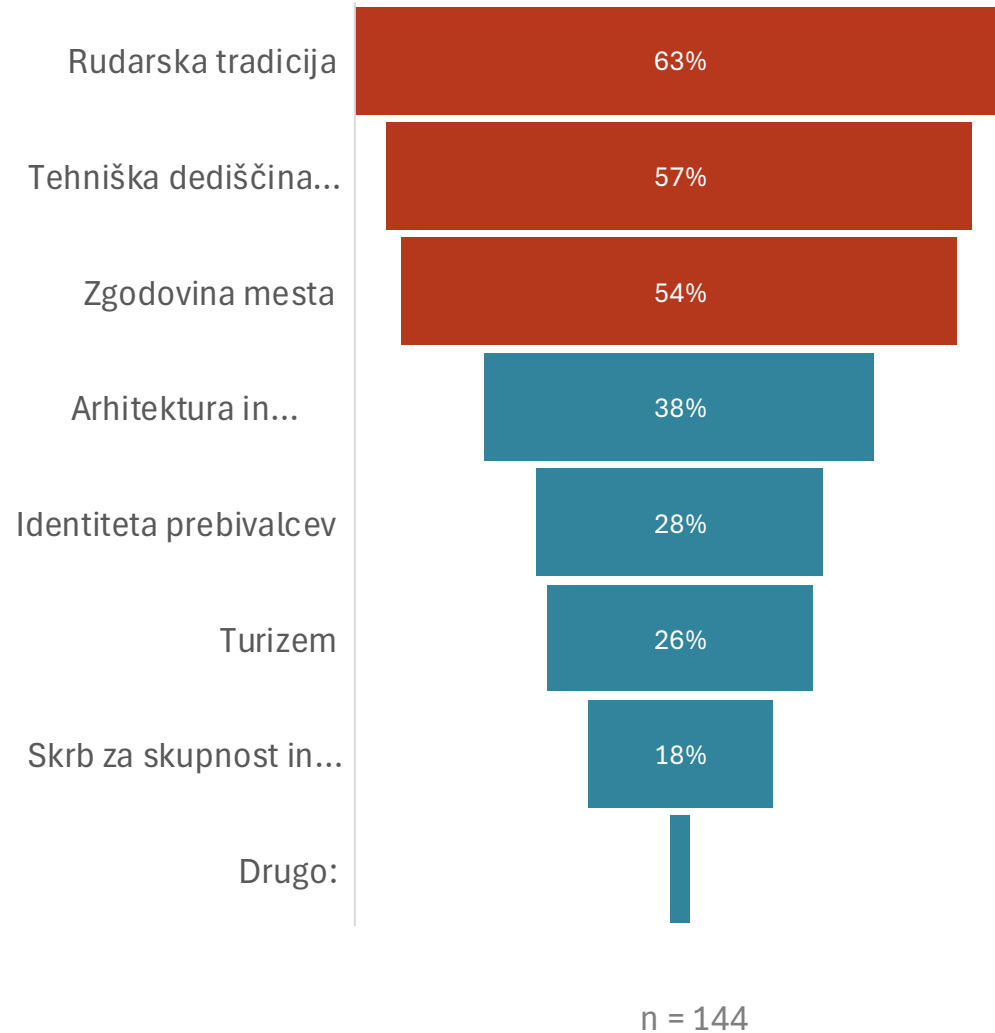
- Del identitete **priložnost za "pogled nazaj"** Veliko vam pomeni, da imamo poleg samega živega srebra (ki si ga sami ne moremo nastaviti sami) **vpogled predvsem v življenje** Seveda pa je tudi **živo srebro svojevrstna dediščina** nikoli nehala čuditi
- **Svetovljanstvo**
- **Dediščina vredna ohranjanja za prihodnost**
- **Raziskovalno dediščino**
- **Trdoživost**
- Dediščina mi pomeni **poistovetenje**
- Predstavlja mi nek **spomin na preteklost**
- **Širša prepoznavnost posebnosti kraja in družbe**, ki jih je po opustitvi dediščine (nepremično, premično)
- Prepoznano **dediščino svetovne dediščine**
- Ponos, da je **Idrija del svetovnega dediščine**
- Dragoceno dediščino v **svetovnem dediščini**
- **Razlog za razvoj občine in turizma**
- **Zgodovina**
- **Priložnost za Idrijo**
- **Identiteto**
- **Spoštovanje preteklosti, spodbuda prihodnosti**

→ POISTOVETENJE
→ SPOMIN IN PONOS NA
PREDNIKE, SPOŠTOVANJE
PRETEKLOSTI
→ SVETOVNO PREPOZNAVANOST
→ IDENTITETA KRAJA
→ PRILOŽNOST ZA RAZVOJ –
PRIHODNOST
→ DODANO VREDNOST NA
RAVNI VSAKODNEVNEGA
ŽIVLJENJA

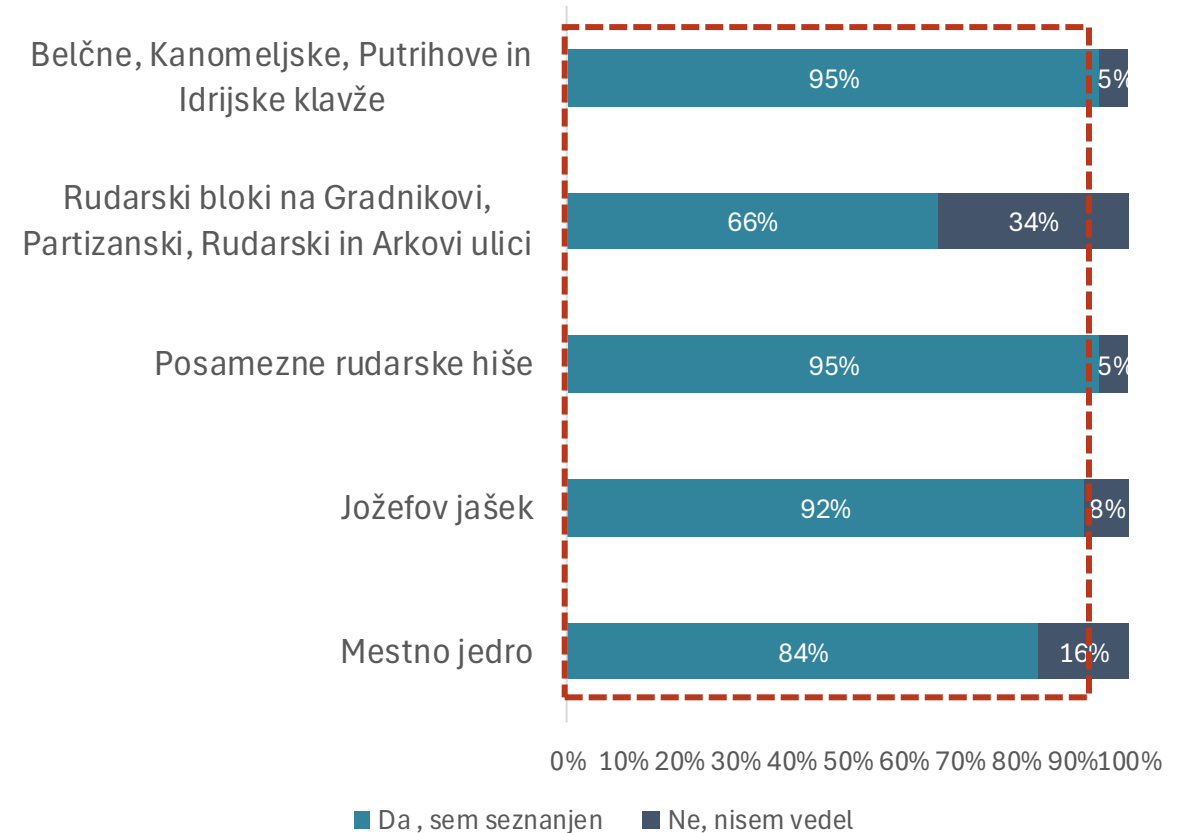
- **Vir našega razvoja v prihodnje**
- **Ponos na vse rodove knapov, ki so spuščali v temine rovov, da so življali svoje družine. Ponos na vse znanstvenike, ki so raziskovali podzemlje in na vse, ki so pomagali preživeti in blažili njihove tegobe. Ponosna tudi na vse žene, ki so s klekljanjem prispevale v družinske preteklost in priložnost za prihodnost** db, ponos, zaslužek, posel, spoznavanje ljudi,
- **ga**
- **titeto kraja**
- **voj Idrije tudi v prihodnosti**
- **ka iz drugega mesta, brez nekega močnega kulturnega Idrijska dediščina veliko pomeni. Predvsem dodano**
- **že na ravni vsakodnevne življenja.**
- **o, da živim v okolju s tako močno in dolgo zgodovino**
- **arjenja** in vsega kar je to skozi stoletja prineslo prebivalcem Idrije in širše okolice
- **Ponos in ugled**
- **Delo oz. zgodovina naših rodov oz. prednikov**

Splošen odnos do UNESCO dediščine

KATERE TRI VREDNOTE DEDIŠČINE ŽIVEGA SREBRA SE VAM ZDIJO NAJPOMEMBNEJŠE

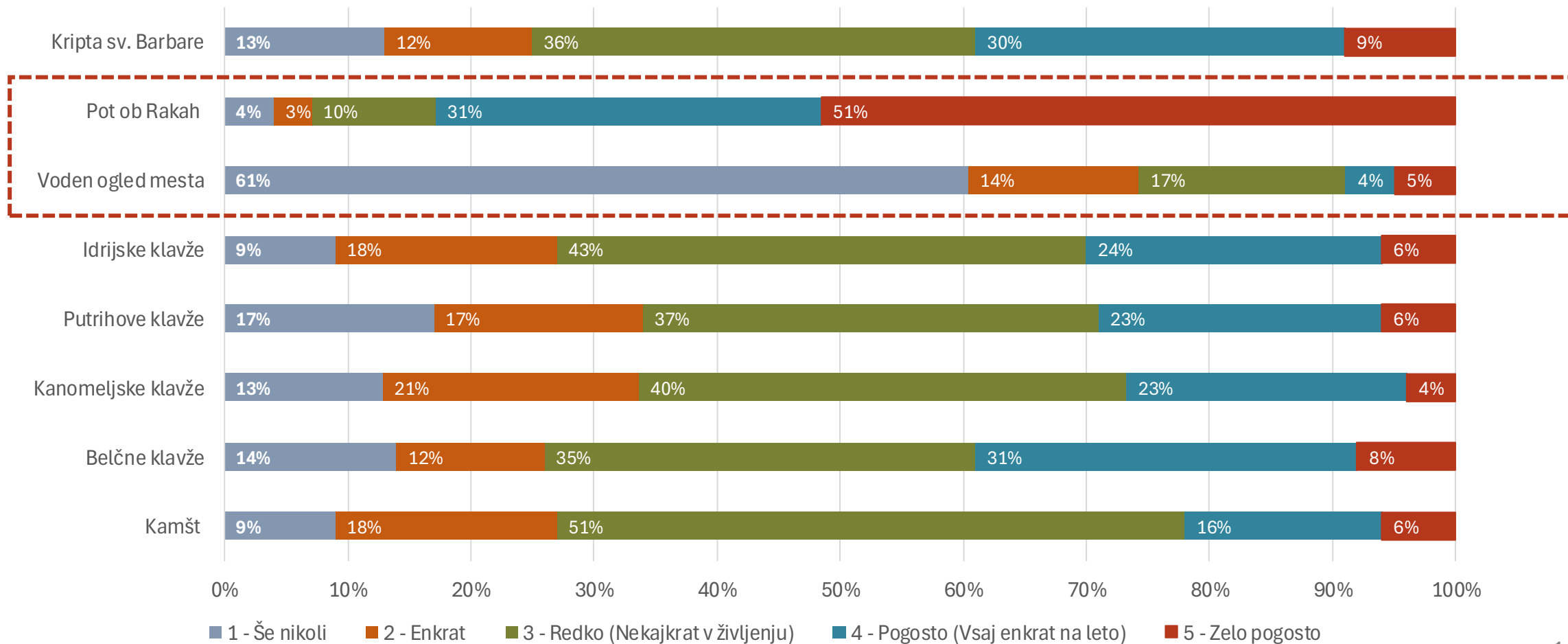

ALI STE SEZNANJENI, DA SO KOT DEDIŠČINA ŽIVEGA SREBRA V IDRIJI VAROVANI TUDI SPODAJ NAVEDENE STAVBE IN OBMOČJA

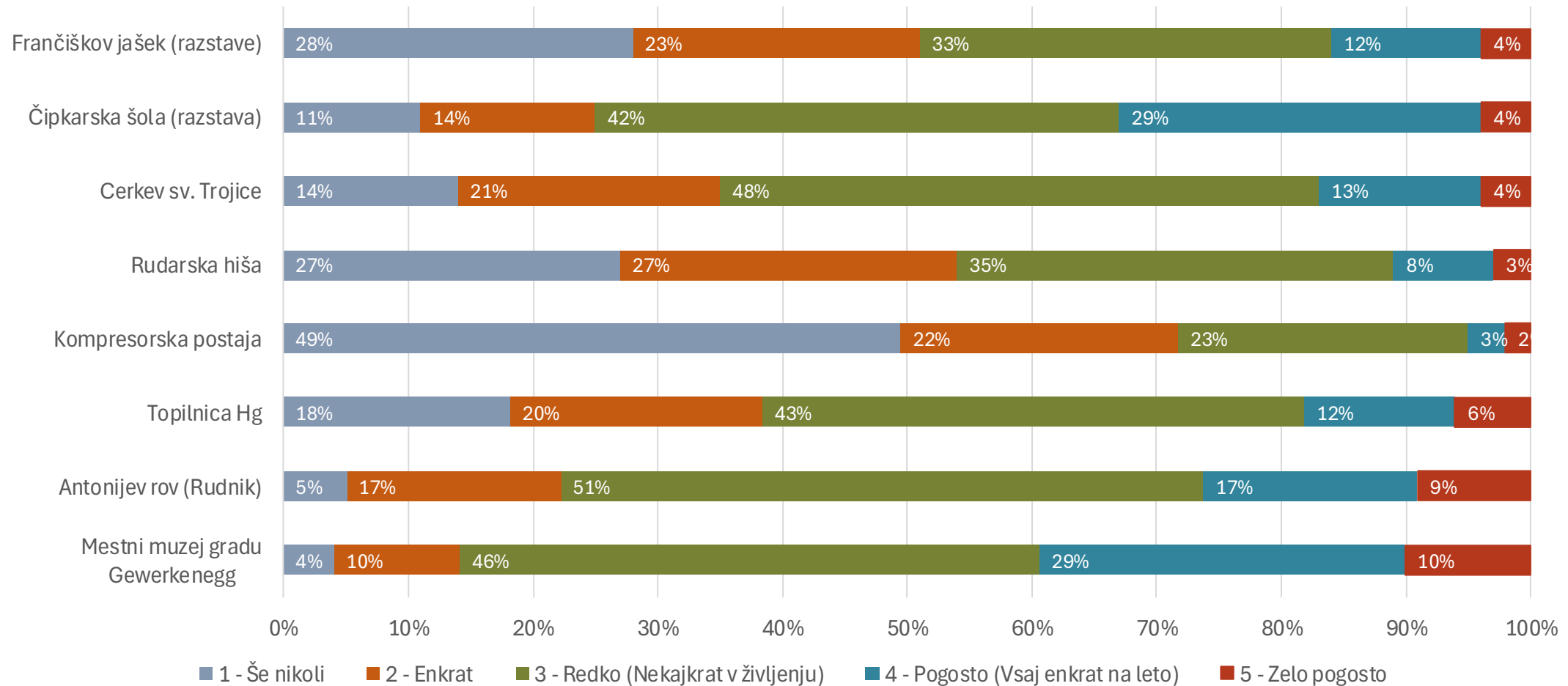
Splošen odnos do UNESCO dediščine

**OBISK UNESCO DEDIŠČINE ŽIVEGA SREBRA V IDRIJI S STRANI LOKALNIH PREBIVALCEV:
STE ŽE OBISKALI OZ. **KAKO POGOSTO OBISKUJETE** SPODAJ NAŠTETE KLJUČNE
SPOMENIKE DEDIŠČINE OZ. NJIHOVE PROGRAME**

Splošen odnos do UNESCO dediščine

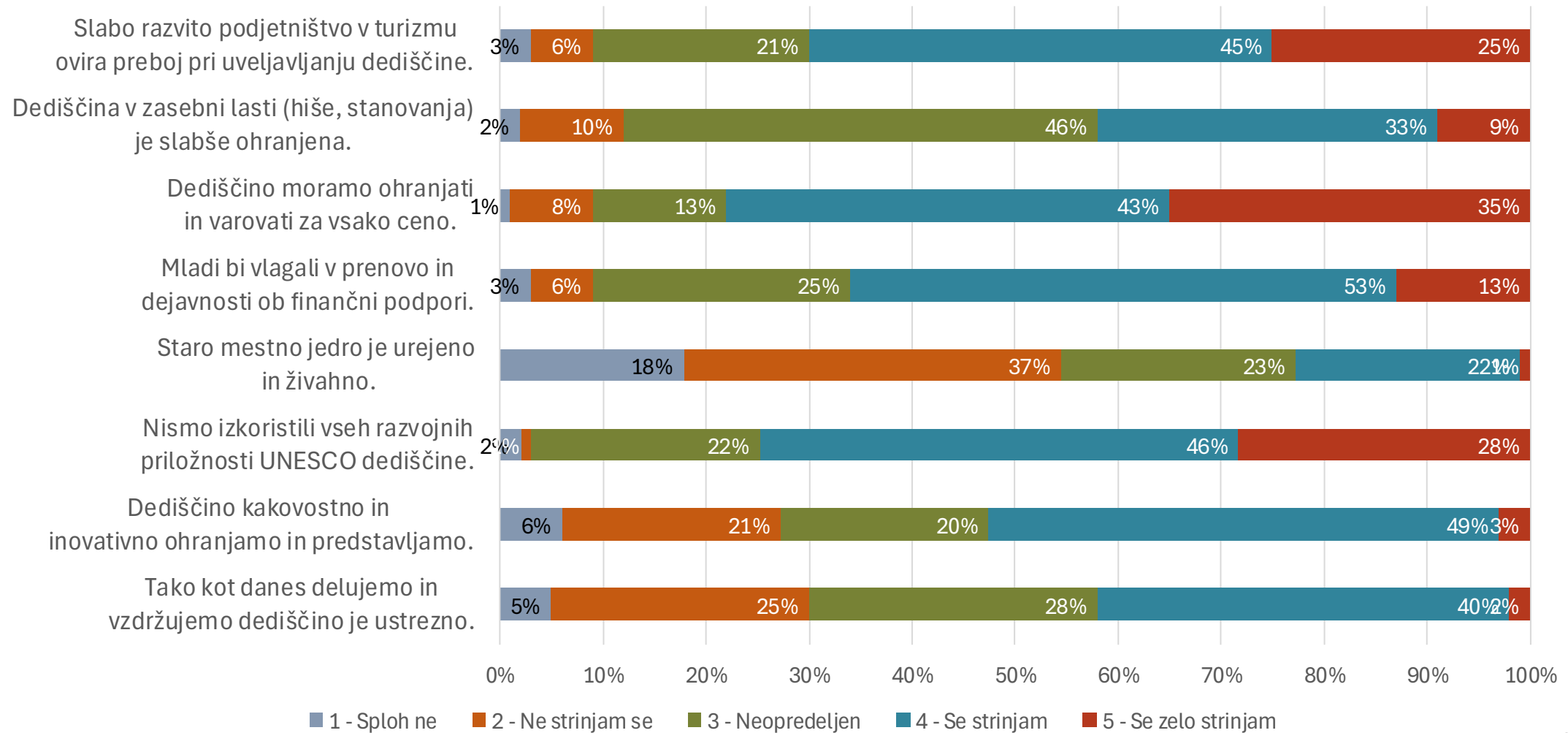
**OBISK UNESCO DEDIŠČINE ŽIVEGA SREBRA V IDRIJI S STRANI LOKALNIH PREBIVALCEV:
STE ŽE OBISKALI OZ. **KAKO POGOSTO OBISKUJETE** SPODAJ NAŠTETE KLJUČNE
SPOMENIKE DEDIŠČINE OZ. NJIHOVE PROGRAME**

n = 144

Splošen odnos do UNESCO dediščine

PRIMERNOST VAROVANJA IN RABE UNESCO DEDIŠČINE ŽIVEGA SREBRA V IDRIJI: DO KAKŠNE MERE SE STRINJATE S SPODAJ NAVEDENIMI TRDITVAMI

n = 144

4

Stanje objektov kulturne
dediščine in odnos do dediščine
v lasti, najemu ali upravljanju

Stanje objektov

KAKŠEN TIP NEPREMIČNINE IMATE V LASTI, NAJEMU ALI UPRAVLJANJU

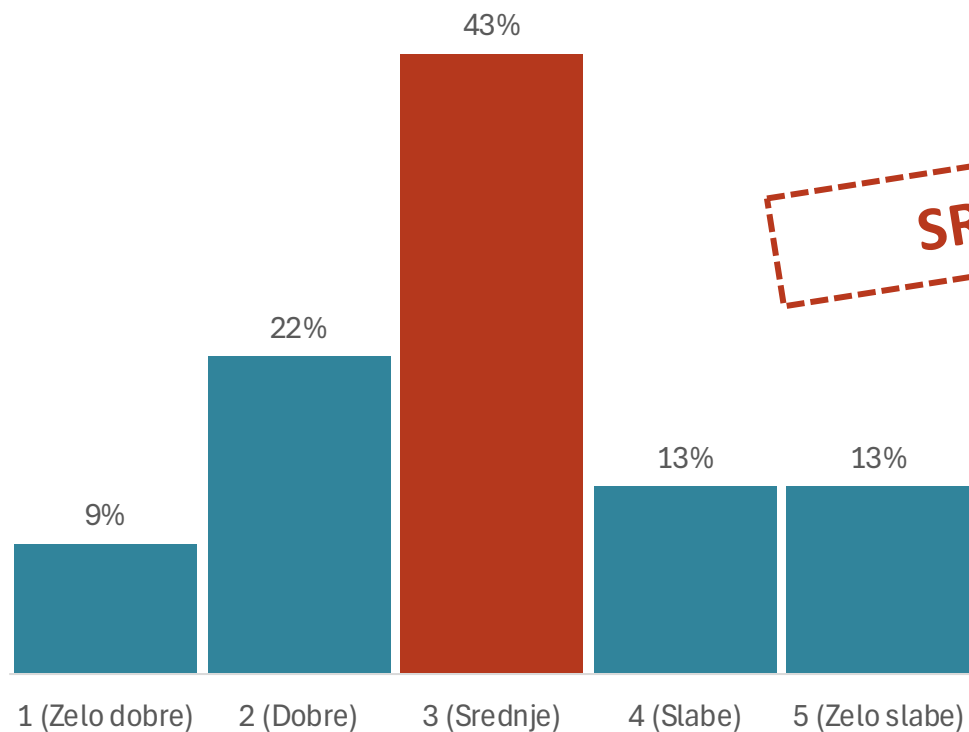
n = 26

KATERE SO PREDNOSTI IN SLABOSTI BIVANJA OZ. DELOVANJA V VAŠEM OBJEKTU

Prednosti:	Slabosti:
lokacija, mestno jedro, center dogajanja, razgled, povezanost s središčem, lepota mestnega jedra, pripadnost, ravno prav dogajanja, a še vedno dovolj miru, velikost in bližina mestnega dogajanja in tudi narave kakovost bivanja in ponos na ohranjeno dediščino Neposredna bližina rova	ne vidim slabosti, razen da so nekatere stvari premalo urejene ali definirane, zaradi česar se dela tudi škoda na varovanih objektih, javnem dobrem, površinah, visoki stroški vzdrževanja Premalo obiska v mesecih od septembra do junija Radon Prenova, zahtevani postopki in soglasja /
Karakter stavbe in bivanja Lepota, dostopnost, široka umetniška vrednost Bloki so živa dediščina, so odlični fizični okvir, ki teži k vključevanju in vpliva na življenje prebivalcev v njih, ne več nujno deprivilegiranih družbenih slojev. Lokacija na obrobju mesta je odlična in hkrati je dostop do infrastrukture v središču mesta lahko dostopen brez avtomobila. Rekreativne površine so blizu (Rake. Mejica, Ljubevč). Skupno dvorišče med bloki in dvornicami je posebno kvaliteten prostor srečevanj stanovalcev, kratkočasenja, saj nimamo balkonov. Bližnji vrtniki osrečujejo s posebnimi sadnimi vrtnicami, ki so odgovor na potrebe in zmožnosti marljivih obdelovalcev. Pomembno so dobri med sosedski odnosi. Posedamo in ustvarjamo vrednodo. Današnji prhavzi odražajo naša delavstva.	Izgled fasade Nobene finančne predpisno do Hrup (Kolektor, cesta, plesen - kapilarni vlek, smrad, onesnaženi zrak (ind. cona, promet), kajenje pod oknom. Azbestna streha pušča. Pomanjkljiv nadzor: parkiranje in ustavljanje vozil na ozki cesti - oviran promet, hrup Nedostopnost (z vozilom), slabo predhodne vzdrževanje oz. zanemarjanje, neurejeno dedovanje pred nakupom Promet Pomankanje mira, prilagajanje standardom stavbe..... Večna obnova, parkirane (ni posluha s strani občine), dva lastnika Preveč hrupa mimo vozečih kamionov, slaba streha, preveč in vedno več smeti okrog stavbe, stare vodovodne cevi občina ne posrbi za zunanje zadeve okoli objekta (občinske)
Ni zrak V Bližina centra, povezanost s centrom, stanovanjski bloki kot živa dediščina	Stanje objektov in potreba po prenovi, visoki stroški vzdrževanja/obnove, Hrup in parkiranje
Manjši stroški Unikatnost in avtentičnost rudarske hiše Dobra lokacij , blizu mestnega jedra, ZD Spoštujem naš Prhavz. Mirna lokacija, debele stene, suhi bivalni prostori, okolica z naravo sožitje, če so ok sosed	kljub temu ka) za katerega je mogoče zame in ve

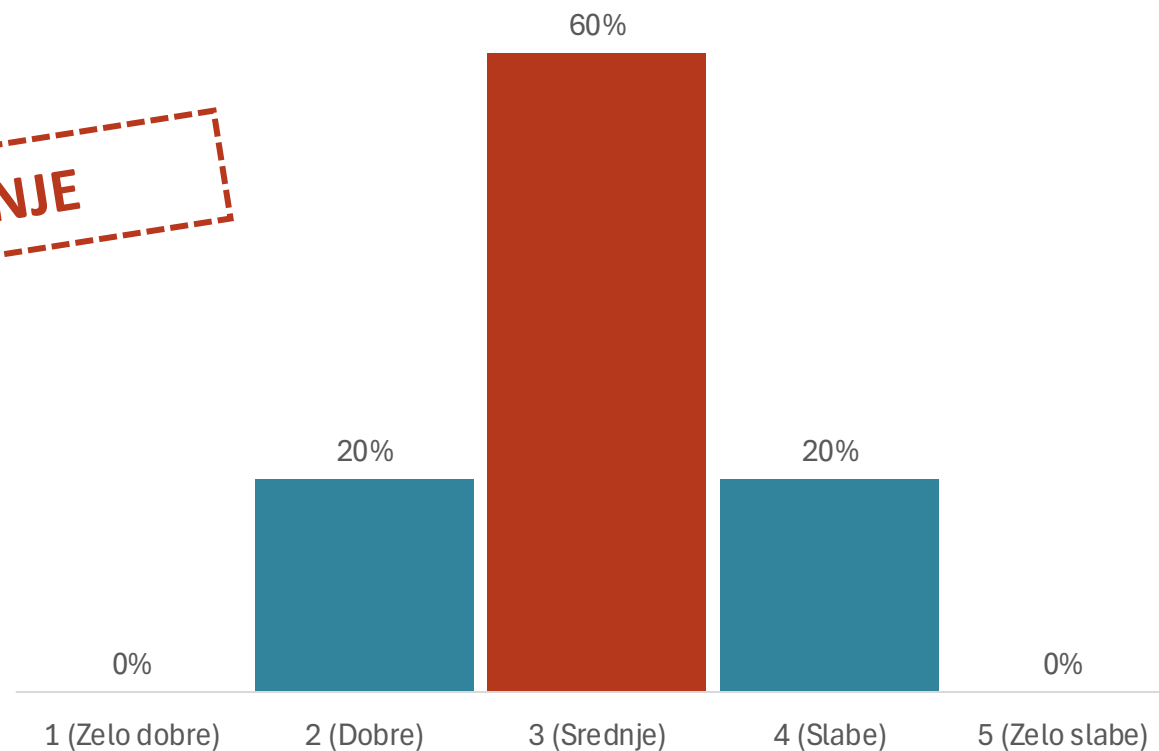
Stanje objektov

ČE GRE ZA HIŠO ALI STANOVANJE, KAKO BI OCENILI **BIVANJSKE RAZMERE V VAŠI HIŠI OZ. STANOVANJU**, KI JE VAROVANO KOT DEDIŠČINA ALI SPOMENIK

n = 23

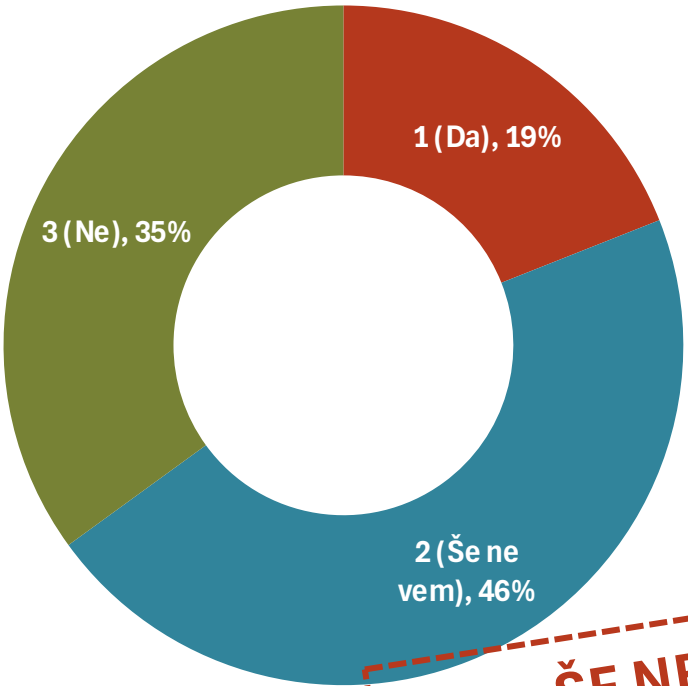
ČE GRE ZA OSTALE POSLOVNE IN DRUŽBENE OBJEKTE, KAKO BI OCENILI **RAZMERE ZA OPRAVLJANJE DEJAVNOSTI V VAŠI STAVBI**, KI JE VAROVANO KOT DEDIŠČINA ALI SPOMENIK

n = 5

Stanje objektov

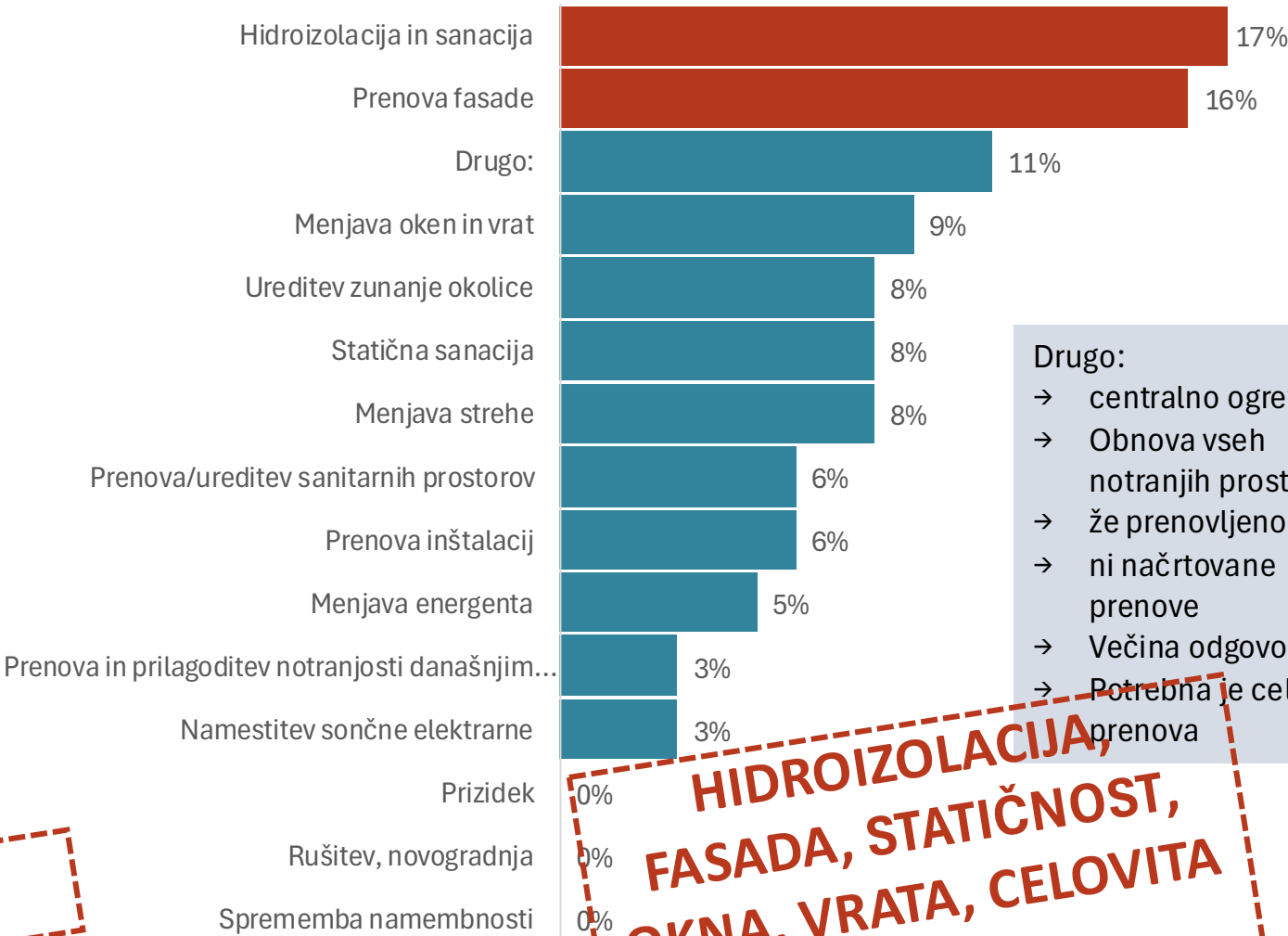
ALI V NASLEDNJIH 10-TIH LETIH
NAČRTUJETE PRENOVO STAVBE,
KI JO IMATE V LASTI, NAJEMU ALI
UPRAVLJANJU IN JE VAROVANA
KOT DEDIŠČINA ALI SPOMENIK

n = 26

ŠE NE

KAJ KONKRETNO BI ŽELELI PRENOVITI OZ. SPREMENITI

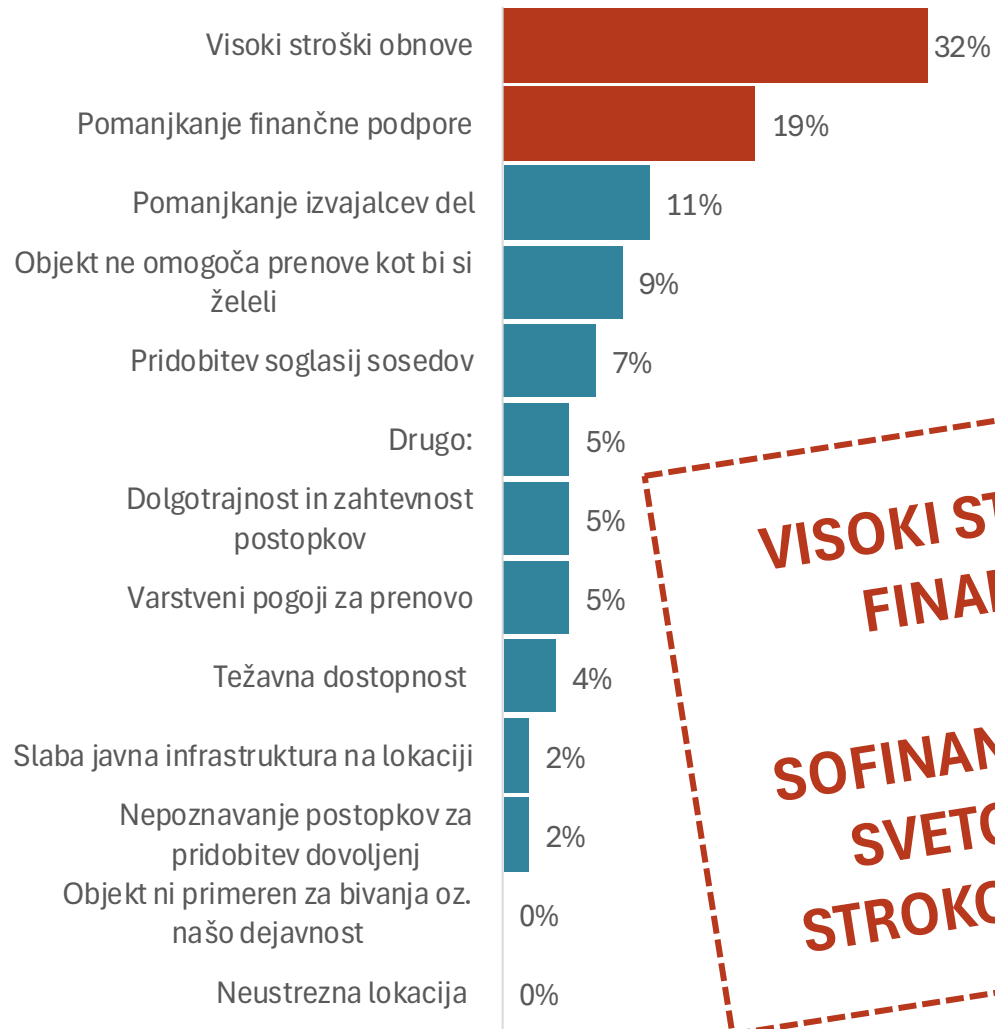
Drugo:

- centralno ogrevanje
- Obnova vseh notranjih prostorov
- že prenovljeno
- ni načrtovane prenove
- Večina odgovorov
- Potrebna je celovita prenova

**HIDROIZOLACIJA,
FASADA, STATIČNOST,
OKNA, VRATA, CELOVITA
PRENOVA**

n = 22

KAJ VAS NAJBOLJ ODVRAČA OD PRENOVE

n = 23

**VISOKI STROŠKI
FINANCE**

**SOFINANCIRANJE
SVETOVANJE
STROKOVNJAKOV**

Drugo: tu stanujem krajši čas

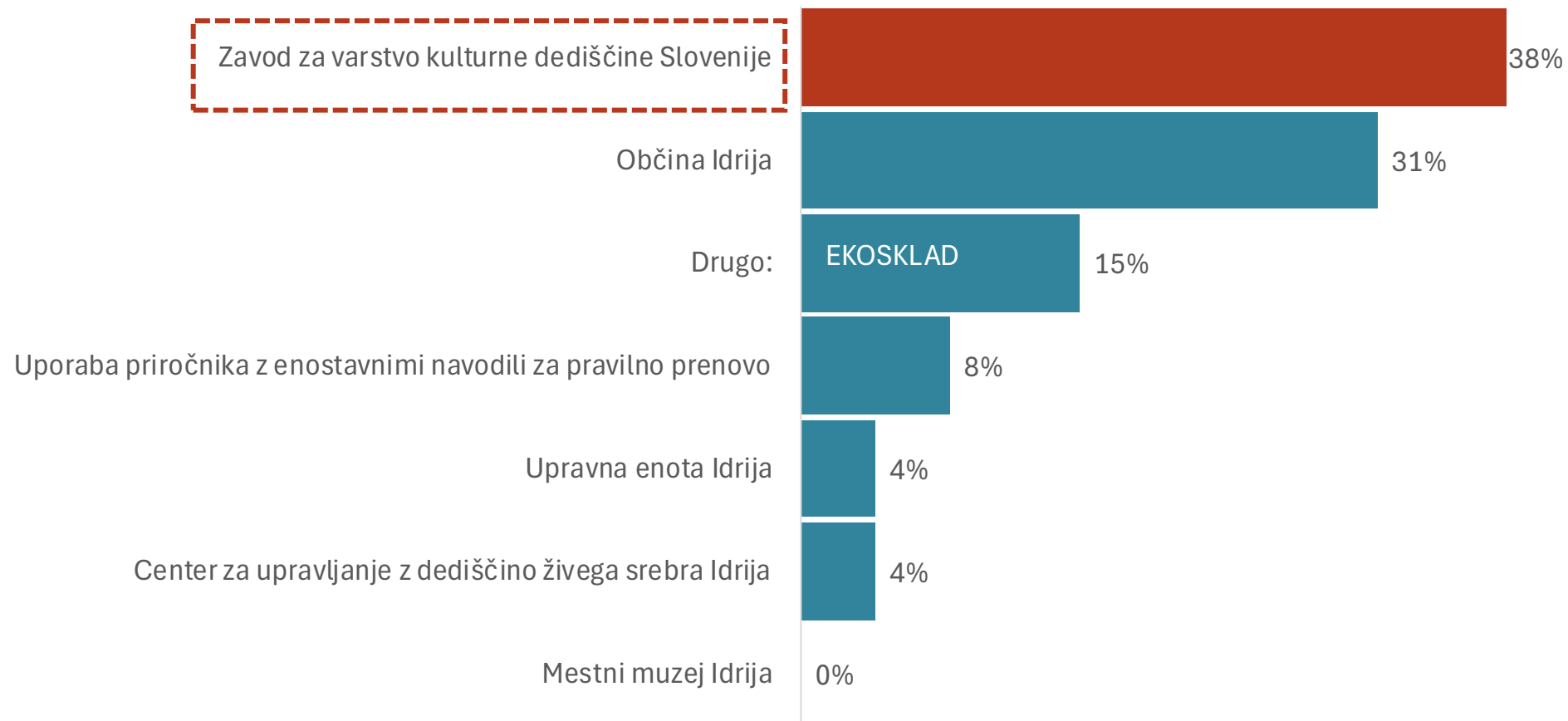
Stanje objektov

KATERE OD SPODAJ NAVEDENIH UKREPOV BI KORISTILI, ČE BI BILI NA VOLJO

n = 23

KATERE OD SPODAJ NAVEDENIH UKREPOV BI KORISTILI, ČE BI BILI NA VOLJO

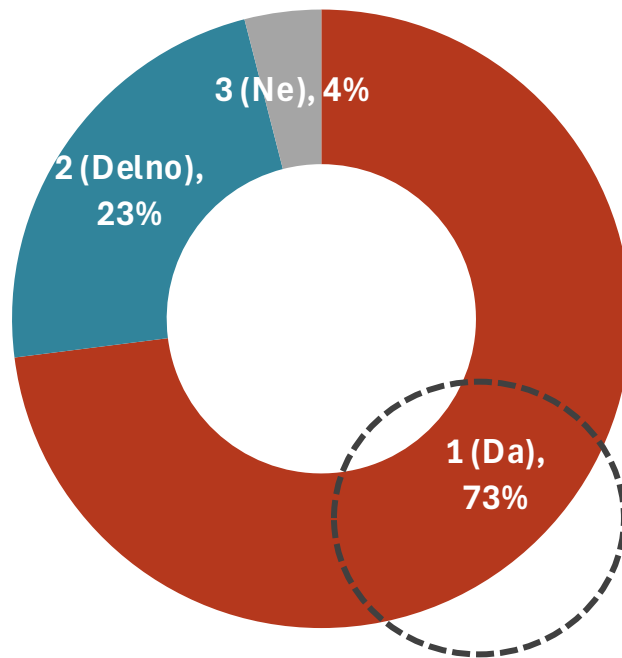
5

Prihodnost UNESCO dediščine
živega srebra v Idriji

Prihodnost UNESCO dediščine živega srebra v Idriji

ALI MENITE, DA DEDIŠČINA
ŽIVEGA SREBRA ŠE **LAHKO**
PRISPEVA K PRIHODNJEMU
RAZVOJU IDRIJE

n = 129

Komentar

- Ponuja veliko možnosti za **ponudbo tako vodenih ogledov** in variacij le-teh, kot tudi drugih dejavnosti.
- Idrijska rudarska dediščina je **vredna zavedanja**.
- Premalo je **sodobnih razstav in digitalizacije**.
- **Prepoznavnost** nam pomaga pri dejavnostih.
- Potrebna je dodatna podpora prenovam in tudi zaposlenim na področju ohranjanja kulturne dediščine.
- Kolikor bo financ na voljo.
- Izjemne priložnosti za **razvoj inovativnih produktov za obiskovalce ter za razvoj idej mladih, ki bi skozi priložnosti videli smisel za obstoj v Idriji**.
- Veliko stvari neizkoriščenih - npr. vodenja, doživetja, rudarske hiše, tudi kajzer. Predvsem na področju povezav s kreativnimi industrijami je neizkoriščen.
- **Tradicija na veliko področjih**.
- Lahko bi, če bi pristojni sestavili progam, obliko, način, postopke, soudeležbe vseh, dosegli najboljši kompromis in solidarnost pri vsem.
- UNESCO bi moral poskrbeti boljše.
- **Lahko bi jo bolje izkoristili. malo več idej za povezovanje le-te in turizma. in poenotenje tur. ponudbe in ponudnikov.**
- Zaprite se sami sebe muzealci virtualni zgodovinarji u rudnik
- Ponos na preteklost, zavest o pripadnosti
- Potrebno bi bilo **razviti model trženja paketov v povezavi s podeželskim turizmom**. konkretno: 7 ali 10 dnevne aktivne počitnice za družine- nekaj za glavo, nekaj za dušo , butična ponudba, na področju športa je ogromno neizkoriščenih priložnosti, ...
- **Potrebno se je modernizirati, ne pa živeti na dediščini. Se jo ohranja, seveda. Samo v Idriji je alfa-in-omega-,drugo pa nič.**
- Razvoj naj sloni na tradiciji rudniške dediščine
- **ni dovolj izkoriščena**

Prihodnost UNESCO dediščine živega srebra v Idriji

KAKO VIDITE PRIHODNOST UNESCO DEDIŠČINE ŽIVEGA SREBRA V IDRIJI

2 (Realistično: ohranjali bomo najvrednejšo UNESCO dediščino, ostalo pa prepustimo razvojnim in podjetniškim priložnostim, ki jih prinaša nov čas.)

35%

4 (Pesimistično: demografska slika bo močno ovirala revitalizacijo in preboj, zato z javnimi sredstvi vzdržujemo najvrednejšo dediščino, ostala dediščina je zelo...

33%

1 (Optimistično: z inovativnimi pristopi in pripadnostjo Idriji bomo ohranjali dediščino živega srebra in mestno jedro živo, v rokah domačinov in lokalnih podjetnikov.)

29%

3 (Posebno: postali bomo mesto muzej, z več obiska in turistične ponudbe.)

3%

n = 127

Prihodnost UNESCO dediščine živega srebra v Idriji

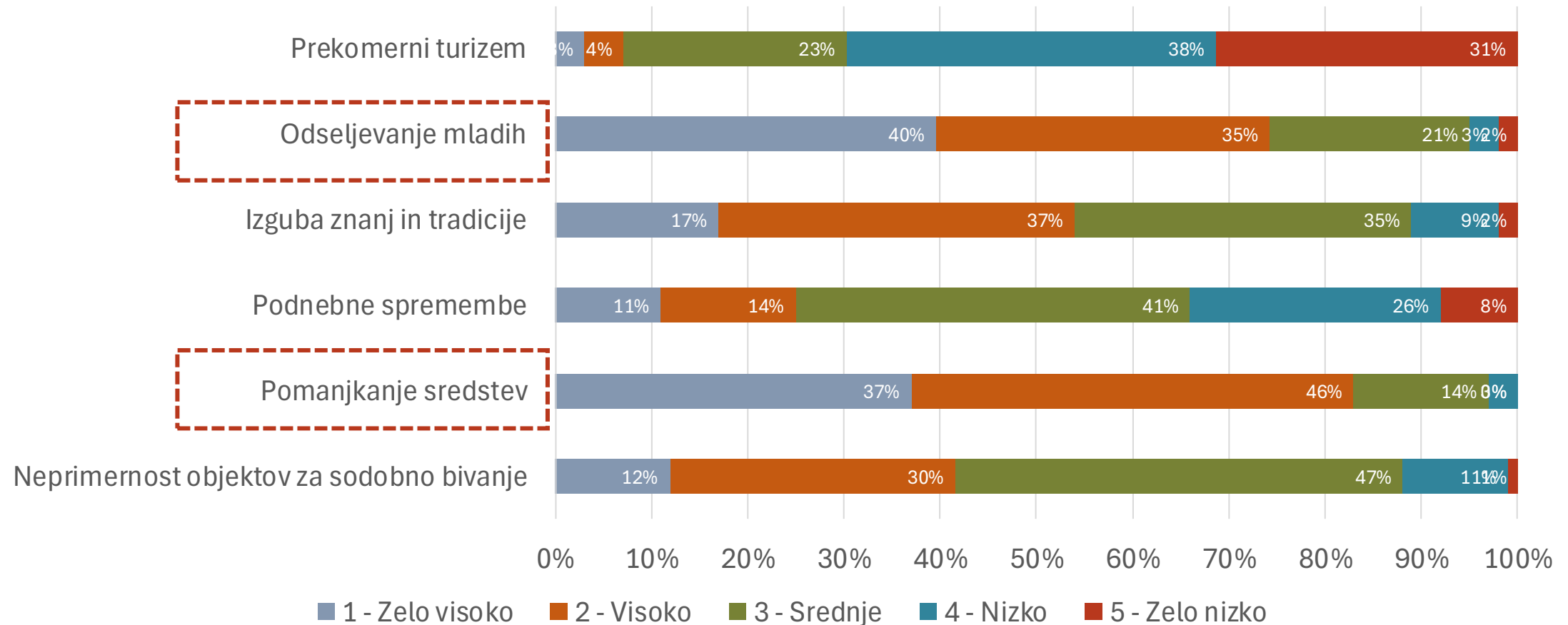
KATERE RAZVOJNE PRILOŽNOSTI VIDITE ZA DEDIŠČINO ŽIVEGA SREBRA V PRIHODNOSTI

→ Oživitev mestnega središča z znosnimi najemninami ali še bolje le stroški vzdrževanja.	→ Dediščina ima vrednost in se ohranja samo, če je dovolj obiskana in živi s krajem.....
→ Moderna interpretacija	→ Prilaganj v dediščino in skrb zanjo z inovativnimi
→ Večjo potrebo po zasebni iniciativi v turizmu	→ ...v, več obiskov ponujenega
→ Znanost, turizem, drobno gospodarstvo	→ ...isno od okoliščin
→ Mladi, ki imajo koristne ideje	→ ...i za mlajše generacije
→ Izobraževanje, tematske ture, prenočiščni objekti in s tem povezana tura od	
→ Turizem, raziskovanje, inovacije ,... prepoznal kot pomembnega deležnika	
→ Povezava s kreativnimi industrijami in turizmom lahko odpre nove poti	→ ...izobraževalno, etnološki vidik..
→ Ustvarjanje interaktivnih in integralnih produktov vključujejo dediščino in outdoor produkte.	→ ...ogledj Ajdovščino. Nekaj je zgodovine, razvoj pa temelji na malih podjetjih.
→ Razvoj izobraževalnih programov in strokovnih konferenc na podlagi rudarstva in tradicije.	→ ...začetek združirev muzejev. eu razpisi
→ Turizem	→ ne znamo prodati te dane dediščine turistom

TURIZEM
KULTURNI TURIZEM
KREATIVNE INDUSTRIJE
INOVACIJE
RAZISKOVANJE
DROBNO GOSPODARSTVO

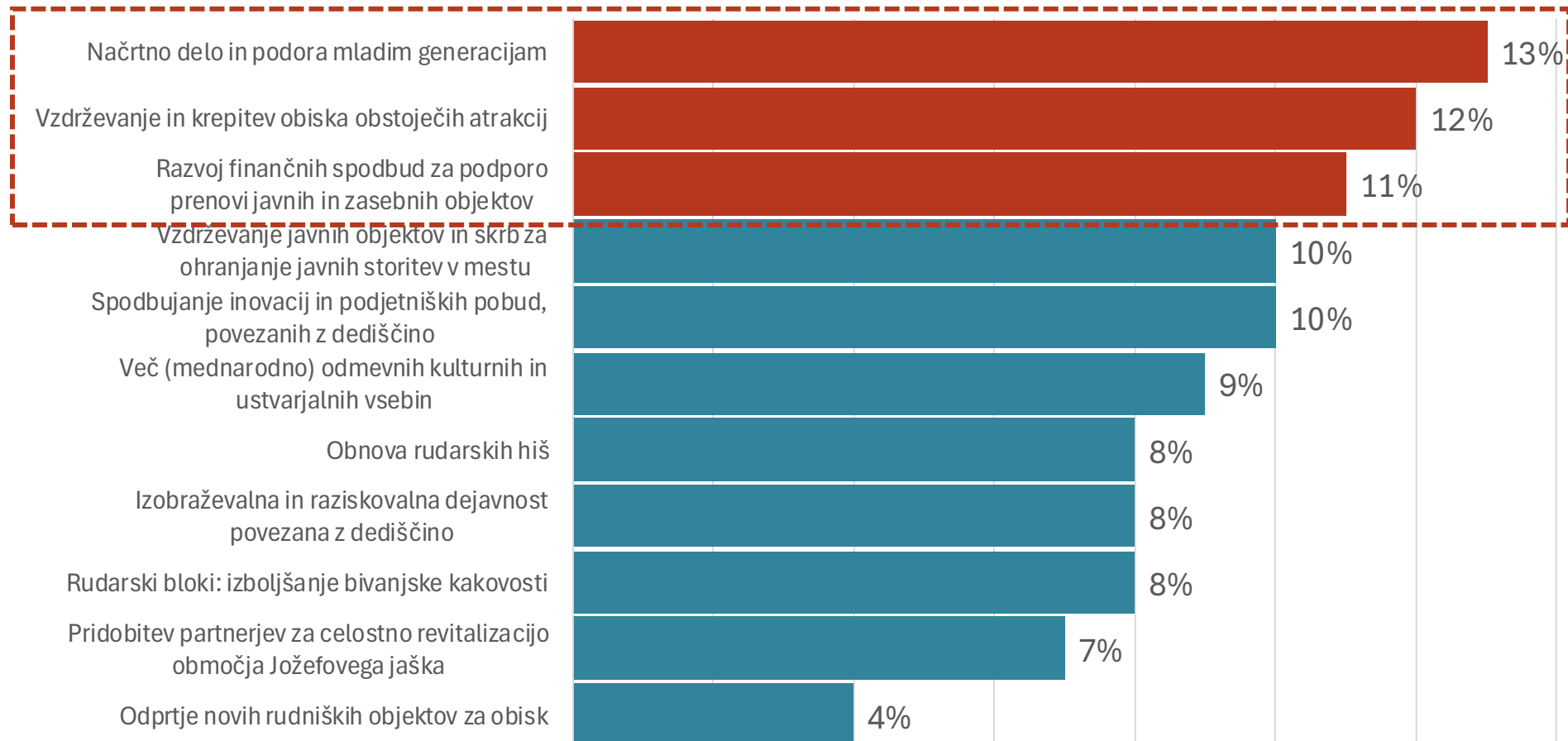
Prihodnost UNESCO dediščine živega srebra v Idriji

TVEGANJA ZA UNESCO DEDIŠČINO ŽIVEGA SREBRA V IDRIJI: KAKO OCENJUJETA NASLEDNJA TVEGANJA ZA DEDIŠČINO

Prihodnost UNESCO dediščine živega srebra v Idriji

KATERE PRIORITETE BI OBVEZNO MORALI VKLJUČITI V UPRAVLJAVSKI NAČRT UNESCO DEDIŠČINE ŽIVEGA SREBRA V IDRIJI?

n = 128

Hvala

vsem, ki ste sodelovali v anketi in podali svoj dragocen pogled na dediščino živega srebra v Idriji. Predloge smo pregledali in jih bomo kolikor je možno in smiselno vključili v Načrt celovitega upravljanja kulturne dediščine in naravnih vrednot, povezanih z idrijskim rudiščem, v Idriji.